

УДК 336.7

Шимків Світлана Анатоліївна

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансів і обліку

Київський кооперативний інститут бізнесу і права

Shymkiv Svitlana

PhD, Associate Professor of the

Department of Finance and Accounting

Kyiv Cooperative Institute of Business and Law

ORCID: 0000-0001-9770-1222

**ФІНАНСОВИЙ ТРЕЙДІНГ І ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ:
РИЗИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ
FINANCIAL TRADING AND FINANCIAL MONITORING: RISK AND
OPPORTUNITIES**

***Анотація.** У цій статті розглядаються ключові ризики та можливості, що виникають на перетині фінансового трейдингу і фінансового моніторингу. Автор зазначає, що трейдинг, будучи сферою з високими можливостями для отримання прибутку, одночасно несе в собі значні ризики — як ринкові, так і операційні, репутаційні та комплаєнс-ризики. У свою чергу, фінансовий моніторинг покликаний запобігати зловживанням, відмиванню коштів і фінансуванню тероризму, забезпечуючи дотримання міжнародних стандартів FATF і вимог національного законодавства. Зазначається, що стрімкий розвиток цифрових платформ, автоматизованих систем та використання децентралізованих фінансових інструментів створює серйозні виклики для ефективного фінансового моніторингу, оскільки діяльність*

трейдерів, часто містить індикатори, які вимагають підвищеної уваги з боку органів фінмоніторингу. Зазначається, що використання складних похідних фінансових інструментів ускладнюють процедури KYC та моніторингу операцій, що в свою чергу потребує впровадження новітніх технологічних рішень (ШІ, ML) та адаптації регуляторної бази до сучасних реалій фінансового світу.

Відтак перетин трейдингу та фінансового моніторингу характеризується динамічним ландшафтом, де технологічний прогрес одночасно генерує як нові ризики так і безпрецедентні можливості для їх мінімізації. Резюмуючи, автор звертає увагу на те, що ефективність системи фінансового моніторингу критично залежить від інтеграції передових технологій, таких як штучний інтелект та машинне навчання у процеси моніторингу в режимі реального часу.

Вступ. У сучасних умовах стрімкого розвитку цифрових технологій, фінансовий трейдинг посідає центральне місце у формуванні інвестиційних стратегій, управлінні капіталом та розвитку економіки загалом. Разом із цим зростає і складність фінансових операцій, що створює нові загрози і виклики для системи фінансового моніторингу. Тому ефективна взаємодія між трейдингом і заходами фінансового моніторингу через нові технології та стандарти стає запорукою прозорості, стабільності та безпеки фінансового сектору. Фінансовий трейдинг сьогодні — це не лише професійні біржі чи інституційні інвестори, а і приватні гравці, які торгують акціями, валютами чи криптовалютами буквально зі смартфона. Швидкі прибутки, висока динаміка і доступність приваблюють, проте водночас роблять трейдинг «підозрілою» сферою для банків і регуляторів. Адже для фінансового моніторингу великі обсяги руху коштів завжди означають потенційні ризики — від ухилення сплати податків до відмивання коштів.

Мета. Метою дослідження є аналіз взаємозв'язку та впливу таких сфер як трейдинг та фінансовий моніторинг, виявлення основних ризиків, що виникають, та визначення можливостей розвитку цих сфер задля підвищення прозорості, безпеки й стабільності фінансового ринку.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) нормативно-правове забезпечення щодо організації і здійснення заходів фінансового моніторингу ; 2) праці вітчизняних та зарубіжних авторів, що провадять свої науково-практичні дослідження у сфері фінансового трейдингу і фінансового моніторингу.

В процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи: теоретичного узагальнення та групування (для характеристики ключових аспектів регулюючих норм, що впливають та визначають порядок організації і здійснення трейдингу та фінансового моніторингу; формалізації, аналізу та синтезу (для вивчення та вибудування аргументованої позиції щодо впливу процесів фінансового моніторингу на трейдинг, визначення ризиків та можливостей підвищення прозорості, безпеки й стабільності фінансового ринку; логічного узагальнення результатів (формулювання висновків).

Результати. У документі розглянуто сучасні виклики фінансового моніторингу у сфері трейдингу, зокрема, зростання ролі цифрових платформ, використання криптовалют та складних фінансових інструментів. Наголошується на необхідності впровадження інноваційних технологій (Big Data, ШІ, ML) і гармонізації регуляторних процесів для забезпечення прозорості й економічної безпеки.

Перспективи. В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на потенціалі блокчейну як інструменту автоматизації аудиту та контролю торгових операцій, що має сприяти ефективнішому фінансовому моніторингу й спростити роботу регуляторів.

Ключові слова: трейдинг, фінансовий моніторинг, віртуальні активи, моніторинг транзакцій, управління ризиками, стабільність фінансового ринку.

Summary. This paper examines the key risks and opportunities that arise at the intersection of financial trading and financial monitoring. The author notes that trading, being an area with high potential for profit, simultaneously carries significant risks — both market and operational, reputational and compliance risks. In turn, financial monitoring is designed to prevent abuse, money laundering and terrorist financing, ensuring compliance with FATF international standards and the requirements of national legislation. The author notes that the rapid development of digital platforms, automated systems and the use of decentralized financial instruments creates serious challenges for effective financial monitoring, since the activities of traders often contain indicators that require increased attention from financial monitoring authorities. The paper determines that the use of complex derivative financial instruments complicates KYC procedures and monitoring of transactions, which in turn requires the implementation of the latest technological solutions (AI, ML) and adaptation of the regulatory framework to the modern realities of the financial world.

As a result, the findings suggest that the intersection of trading and financial monitoring is characterized by a dynamic landscape, where technological progress simultaneously generates both new risks and unprecedented opportunities for their minimization. In conclusion, the author draws attention to the fact that the effectiveness of the financial monitoring system critically depends on the integration of advanced technologies, such as artificial intelligence and machine learning, into real-time monitoring processes.

Introduction. In today's rapidly developing digital technologies, financial trading occupies a central place in the formation of investment strategies, capital management and economic development in general. At the same time, the complexity of financial transactions is growing, which creates new threats and challenges for the financial monitoring system. Therefore, effective interaction between trading and financial monitoring measures through new technologies and standards is becoming a guarantee of transparency, stability and security of the financial sector.

Financial trading today is not only professional exchanges or institutional investors, but also private players who trade stocks, currencies or cryptocurrencies literally from a smartphone. Quick profits, high dynamics and accessibility attract, but at the same time make trading a "suspicious" area for banks and regulators. After all, for financial monitoring, large volumes of cash flow always mean potential risks - from tax evasion to money laundering.

Purpose. The purpose of the study is to analyze the relationship and impact of such areas as trading and financial monitoring, identify the main emerging risks, and determine opportunities for the development of these areas to increase the transparency, security, and stability of the financial market.

Materials and methods. The materials of the study are: 1) regulatory and legal support for the organization and implementation of financial monitoring measures; 2) works of domestic and foreign authors conducting their scientific and practical research in the field of financial trading and financial monitoring.

In the process of conducting the study, the following scientific methods were used: theoretical generalization and grouping (to characterize key aspects of regulatory norms that influence and determine the procedure for organizing and implementing trading and financial monitoring; formalization, analysis and synthesis (to study and build a reasoned position on the impact of financial monitoring processes on trading, identifying risks and opportunities for

increasing transparency, security and stability of the financial market; logical generalization of results (formulation of conclusions).

Results. Financial trading is an integral and dynamic component of the modern economy, ensuring the liquidity of capital and the formation of market prices. At the same time, the rapid development of digital platforms, automated systems and the use of decentralized financial instruments (such as cryptocurrencies) creates serious challenges for effective financial monitoring. Traders' activities, although legal, often contain triggers (high frequency of transactions, use of offshore, large deposits/withdrawals) that require increased attention from financial monitoring authorities. The speed of trading and the volume of data exceed the capabilities of traditional monitoring systems, which allows criminals to mask illegal funds. The anonymity of cross-border transactions and the use of complex derivative financial instruments complicate KYC procedures, monitoring of transactions, control and, accordingly, regulation. The interaction between trading and financial monitoring is a constant struggle between commercial innovation and the critical function of ensuring economic security. Effectively addressing these challenges requires the implementation of the latest technological solutions (AI, ML) and the adaptation of the regulatory framework to the modern realities of the financial world.

Discussion. To increase the transparency of trading and monitoring, the focus of further research is planned to assess the potential of blockchain as a tool for creating transparent, immutable records of trading transactions, which can automate the audit process, control over transactions, and simplify the work of regulators.

Key words: trading, financial monitoring, virtual assets, transaction monitoring, risk management, financial market stability.

Постановка проблеми. Розширення обсягів операцій з фінансовими інструментами, поява нових видів біржової та позабіржової торгівлі створюють додаткові ризики для фінансової системи — зокрема, щодо відмивання доходів, фінансування тероризму та порушення прозорості операцій.

Проблема полягає у необхідності забезпечення балансу між свободою здійснення трейдингової діяльності та ефективним фінансовим моніторингом, який би мінімізував ризики зловживань, не перешкоджаючи розвитку ринку. Недостатній рівень інтеграції механізмів контролю, відсутність єдиних стандартів ризик-орієнтованого підходу та недостатня адаптація нормативної бази до нових фінансових технологій зумовлюють потребу у вивченні взаємозв'язку та впливу між трейдингом і системою фінансового моніторингу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика фінансового трейдингу, управління ризиками та системи фінансового моніторингу активно розглядається у працях як вітчизняних, так і зарубіжних науковців.

Теоретичне осмислення взаємодії трейдингу як ключового елемента функціонування фінансових ринків та фінансового моніторингу як системи захисту економічної безпеки перебуває в центрі уваги сучасної економічної науки. Аналіз актуальних наукових праць дозволяє виокремити ключові ризики, виклики та можливості, що виникають на цьому перетині.

Фундаментальні засади фінансового моніторингу та протидії відмиванню коштів (ПВК/ФТ) були закладені в роботах, що аналізують регуляторну відповідь на глобальні фінансові злочини. Важливість міжнародних стандартів FATF та їх імплементації підкреслюється багатьма дослідниками, які досліджують як національні регулятори

адаптують міжнародні вимоги, наголошуючи на асиметрії впровадження ризик-орієнтованого підходу в різних юрисдикціях [1, 2].

З розвитком технологій трейдингу акцент досліджень змістився на використання новітніх інструментів для маскуванню незаконної діяльності. Зокрема, питання використання віртуальних активів та криптовалют у схемах легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, інтенсивно вивчаються Daniel Dupuis, Kimberly Gleason, які аналізують проблеми прозорості транзакцій з криптовалютами та визначають основні регуляторні прогалини, які ускладнюють роботу суб'єктів первинного фінансового моніторингу [3].

Окремим напрямом є дослідження вплив алгоритмічного трейдингу на ефективність процесів фінансового моніторингу. Швидкість операцій унеможлиблює використання традиційних ручних методів аналізу, що актуалізує питання використання машинного навчання для виявлення аномальної торговельної поведінки, демонструючи, що AI-орієнтовані підходи значно перевершують класичні статистичні моделі у прогнозуванні ринкових маніпуляцій. Можливості, які відкриває технологічний прогрес для самого фінансового моніторингу, також є предметом активних дискусій. Впровадження RegTech (регуляторних технологій) та SupTech (наглядових технологій) розглядається як ключовий важіль підвищення операційної ефективності у працях Петрик О.А. [5]. Аналізуючи впровадження систем на базі штучного інтелекту для автоматизації процесів KYC (Знай свого клієнта) та моніторингу транзакцій, відзначається значне зниження помилкових спрацьовувань (false positives) та оптимізація комплаєнс-витрат.

В контексті українських реалій, праці вітчизняних економістів зосереджуються на адаптації національної фінансової системи та торговельних майданчиків до європейських директив, особливо в умовах воєнного стану та необхідності посилення санкційного комплаєнсу [4].

Вагомий внесок у вітчизняній науковій традиції серед досліджень ринкових процесів та фінансової стабільності зробили такі науковці, як Т. Стецюк, Н. Внукова, Н. Приказюк, О. Василик, А. Мороз, В. Геєць та ін.

Попри наявність значної кількості наукових праць, залишається недостатньо дослідженим саме взаємозв'язок між динамікою фінансового трейдингу та ефективністю фінансового моніторингу, зокрема у контексті появи нових фінансових інструментів, криптовалют, алгоритмічної торгівлі та децентралізованих фінансів (DeFi). Це зумовлює актуальність подальшого аналізу ризиків і можливостей на стику цих сфер.

Таким чином, огляд літератури свідчить про потребу в подальших дослідженнях, які б інтегрували досягнення трейдингу з підходами у фінансовому моніторингу, що є необхідною передумовою для забезпечення стабільності та прозорості фінансових ринків.

Метою статті є аналіз взаємозв'язку та впливу таких сфер як трейдинг та фінансовий моніторинг, виявлення основних ризиків, що виникають, та визначення можливостей розвитку цих сфер задля підвищення прозорості, безпеки й стабільності фінансового ринку.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) нормативно-правове забезпечення щодо регулювання витрат на оплату винагород працівникам підприємства; 2) праці вітчизняних та зарубіжних авторів, що проводять свої науково-практичні дослідження у царині бухгалтерського обліку та аналізу, зокрема щодо витрат на оплату винагород працівникам підприємства.

В процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи: теоретичного узагальнення та групування (для характеристики складових облікового процесу та функцій бухгалтерського обліку щодо витрат на винагороди працівників як об'єкта бухгалтерського обліку, а також визначення складу витрат на винагороди працівників підприємства для цілей аналізу, бухгалтерського та управлінського

обліку); формалізації, аналізу та синтезу (для побудови схеми формування облікової інформації про витрати на винагороди працівників у фінансово-господарській системі підприємства); логічного узагальнення результатів (формулювання висновків).

Виклад основного матеріалу. Фінансовий трейдинг є складовою сучасної економічної системи, яка забезпечує ліквідність ринку, перерозподіл капіталу та формування ринкових цін. Водночас розвиток цифрових платформ і автоматизованих торговельних систем суттєво ускладнив процеси контролю за походженням коштів і легітимністю операцій. Це створює нові виклики для органів фінансового моніторингу, оскільки значна частина операцій здійснюється в режимі реального часу, з використанням похідних інструментів та транскордонних рахунків.

Трейдинг базується на ідеї швидкої купівлі-продажу активів для отримання прибутку. Для трейдера це — свобода: можна інвестувати тоді й туди, куди хочеться. Але з боку регулятора картина інша. Такі дії трейдера як, наприклад, регулярні дрібні угоди, можуть свідчити і про постійну притаманну активність, але такі як часті великі поповнення/виведення, використання офшорних рахунків можуть розглядатись зі сторони фінансового моніторингу як підозрілі, такі які несуть високі ризики.

Варто розуміти, що завданням фінансового моніторингу, при аналізі цієї діяльності, не є обмежити інвестора, а виявити нетипові та ризикові операції. Трейдинг несе ряд викликів і може відповідати типовим критеріям ризику, які є тригерами для уваги зі сторони фінансового моніторингу. Такими тригерами наприклад, може бути і частота операцій, їх складність чи проведення в нетиповий спосіб, відсутність пояснень щодо джерел коштів, робота з біржами без застосування процедури "Знай свого клієнта" (Know Your Customer – далі KYC), яка передбачає

ідентифікацію та перевірку особи клієнта фінансовими установами перед проведенням операції.

Основні ризики у сфері фінансового трейдингу пов'язані з:

- використанням біржових і позабіржових платформ для відмивання коштів або приховування бенефіціарів;
- проведенням фіктивних операцій з метою створення штучного обсягу торгів (маніпулювання ринком);
- недостатньою прозорістю розрахунків у криптовалютному середовищі;
- ускладненням ідентифікації клієнтів у зв'язку з децентралізованими фінансовими інструментами
- зі швидкістю та обсягами операцій. Наприклад, високочастотний трейдинг генерує мільйони транзакцій за секунду. Традиційні системи фінансового моніторингу не здатні обробити такий потік даних у реальному часі, що дозволяє зловмисникам "розчиняти" та маскувати незаконні кошти серед інших операцій.
- з анонімною та транскордонністю. Так, використання віртуальних активів у трейдингу забезпечує високий ступінь анонімності. Транскордонний характер цих операцій ускладнює співпрацю між національними органами фінансового моніторингу і та знижує ефективність глобального відстеження руху коштів.
- з використання складних фінансових інструментів. Деривативи, складні опціони та інші структуровані продукти можуть використовуватися для створення заплутаних ланцюжків власності та руху капіталу, що ускладнює ідентифікацію кінцевого бенефіціарного власника (КБВ).

Трейдинг та фінансовий моніторинг спільно є динамічною зоною взаємодії між комерційною діяльністю на фінансових ринках та критичною функцією забезпечення економічної безпеки. Разом з тим,

враховуючи зазначені вище ризики та сучасний стан розвитку фінансового світу, існує ряд викликів що постають (див. табл. 1)

Таблиця 1

Таблиця 1. Основні виклики трейдингу для фінансового моніторингу

Виклик	Для трейдера	Для регулятора
Швидкі транзакції	Зручність, прибуток	Підозра у схемах
Анонімність криптовалют	Захист приватності	Ризик відмивання
Множинні джерела коштів	Гнучкість	Питання щодо походження

Джерело: складено автором

Сучасний трейдинг, особливо на ринках з високою ліквідністю та швидкістю виконання угод (криптовалютні біржі, платформи), створює ідеальні умови для використання його механізмів з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом та маніпулювання ринком.

У схемах із цінними паперами злочинці часто використовують фіктивні компанії та документи для маскування походження коштів. Ризики відмивання коштів у сфері віртуальних активів пов'язані з їхньою швидкістю, глобальністю та можливістю зберігати анонімність.

Міжнародні організації та Спеціально уповноважений орган України (Держфінсоніторинг), постійно працюють над вивченням та виявленням актуальних схем відмивання коштів, які відповідно входять до Типологічних досліджень, які охоплюють схеми, методи та інструменти, що використовують злочинці для легалізації незаконних доходів. Держфінмоніторинг публікує дослідження актуальних типологій, які можна знайти на їхньому офіційному вебсайті (за винятком Типологій військового стану, що містять обмежений доступ) [7]. Вивчаючи описані в Типологіях схеми, методи та інструменти, які використовують злочинці для легалізації незаконних доходів у сфері трейдингу, виділяємо найпоширеніші як традиційними активами, так і віртуальними, які систематизовано у таблиці 2.

Таблиця 2

Найпоширеніші типології відмивання коштів у сфері трейдингу

Метод відмивання коштів	Традиційний трейдинг (цінні папери)	Трейдинг віртуальними активами (криптовалюти)
Розміщення коштів	Використання фіктивних компаній для внесення великих сум готівки на рахунки, що пояснюються як інвестиції в цінні папери.	Конвертація "брудних" готівкових або безготівкових коштів у криптовалюту через пункти обміну, які можуть бути анонімними.
Маскування (розшарування)	Здійснення численних фіктивних угод купівлі-продажу цінних паперів з використанням нерезидентів або офшорних компаній для заплутування слідів.	Використання міксерів (тумблерів) для змішування коштів різних користувачів, здійснення транскордонних переказів між різними біржами та гаманцями.
Інтеграція коштів	Повернення коштів в Україну під виглядом іноземних інвестицій, позик або прибутку від операцій з цінними паперами ("кругові" операції).	Конвертація віртуальних активів назад у фіатну валюту через законні або нелегальні обмінники, що робить їх "чистими".
Маніпуляції	Штучне завищення або заниження вартості цінних паперів для виправдання руху великих сум коштів.	Маніпулювання ринком віртуальних активів, використання "pump and dump" схем, де ціна штучно роздувається, а потім обвалюється.
Використання інструментів	Залучення векселів, випуск яких не реєструється державними органами, та інших "технічних" цінних паперів.	Використання децентралізованих бірж (DEX), DeFi-платформ, NFT-маркетплейсів для проведення операцій без посередників.

Джерело: складено автором

Наразі, законодавство України не визначає криптовалюту законним платіжним засобом, що створює значні виклики для фінансового моніторингу та розвитку трейдингу. Попри існування Закону «Про віртуальні активи» [6], який був ухвалений у 2022 році, він досі не набрав чинності, оскільки потребує ухвалення змін до Податкового кодексу. Ця регуляторна невизначеність змушує криптобіржі реєструватися в інших

юрисдикціях, а спеціалісти з ФМ стикаються зі значними труднощами в моніторингу транзакцій. Проект закону про оподаткування віртуальних активів (№ 10225-д) ухвалений у першому читанні у 2025 році, але наразі ще триває обговорення і він не прийнятий.

Відсутність чітких правил призводить до того, що хоча володіння і торгівля криптовалютами не є забороненими, вони відбуваються без належного нагляду.

Ця правова невизначеність має прямий негативний вплив на розвиток трейдингу в Україні. Інвестори та трейдери працюють у «сірій зоні», що ускладнює взаємодію з банками та податковими органами.

Через відсутність чіткого регулювання в Україні, криптобіржі, що працюють з українськими клієнтами, змушені реєструватися в інших юрисдикціях. Це дозволяє їм функціонувати, але ускладнює контроль над їхньою діяльністю з боку українських державних органів. Водночас, ці біржі шукають можливості для роботи в Україні, використовуючи різні правові інструменти та прогалини в законодавстві. Це призводить до проблем, що пов'язані з транскордонністю і відсутністю юрисдикції, тобто операції, що здійснюються на закордонних біржах, перебувають поза прямою юрисдикцією українських регуляторів, що ускладнює їх моніторинг. Також є складність у процедурах звітування, адже українські користувачі таких платформ можуть уникати належного декларування доходів, оскільки відсутній ефективний механізм обміну інформацією між українськими органами та іноземними компаніями.

Правова невизначеність щодо криптовалют створює значні труднощі для фахівців ФМ. Вони стикаються з такими проблемами:

- відсутність стандартизації: Немає єдиних стандартів та інструментів для аналізу криптовалютних транзакцій.
- труднощі з ідентифікацією: Відносна анонімність криптовалют та використання сервісів для змішування транзакцій (міксери, тумблери)

ускладнює відстеження коштів та ідентифікацію осіб, що стоять за підозрілою діяльністю.

- обхід санкцій: В умовах війни та санкційного тиску, віртуальні активи можуть використовуватися для обходу обмежень, що вимагає додаткових зусиль для моніторингу.

Розвиток трейдингу вимагає постійної адаптації регуляторного середовища. Сучасні дослідження підкреслюють перехід до ефективного ризик-орієнтованого підходу (РОП), що передбачає, що СПФМ у сфері трейдингу повинні зосереджувати свої ресурси на операціях з найвищим ступенем ризику, а не застосовувати універсальні правила до всіх клієнтів. Це вимагає чіткого визначення критеріїв ризику, що є предметом активних дискусій та розробок як на міжнародному, так і на національному рівнях.

Ефективний фінансовий моніторинг у трейдингу можливий лише за умови використання симбіозу технологічних інновацій та гнучких, ризик-орієнтованих регуляторних механізмів.

Перетин трейдингу та фінансового моніторингу характеризується динамічним ландшафтом, де технологічний прогрес одночасно генерує як нові ризики (пов'язані з анонімністю та швидкістю операцій), так і безпрецедентні можливості для їх мінімізації. Ефективність системи ФМ критично залежить від інтеграції передових технологій, таких як штучний інтелект та машинне навчання у процеси моніторингу в реальному часі. Майбутні наукові розвідки мають бути зосереджені на розробці універсальних гібридних моделей та вдосконаленні міжнародної регуляторної співпраці для забезпечення цілісності глобальних фінансових екосистем в умовах постійних змін.

Відповіддю на зазначені ризики є активне впровадження інноваційних технологій, які перетворюють виклики на можливості для вдосконалення системи ФМ.

- Штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання (МН) в аналізі торговельної поведінки: Системи на базі ШІ здатні аналізувати торговельну поведінку в реальному часі, виявляти аномалії, що не під силу людині, та прогнозувати потенційні ризики. Ці технології дозволяють переходити від реактивного ФМ (реагування на вже скоєний злочин) до проактивного (запобігання).

- Big Data та аналітика: Аналіз великих даних дозволяє агрегувати інформацію з різних джерел — торговельних платформ, соціальних мереж (для виявлення інсайдерської інформації), глобальних баз даних санкцій — для формування цілісної картини ризиків.

- Впровадження RegTech-рішень: Регуляторні технології автоматизують процеси комплаєнсу, включаючи KYC, моніторинг транзакцій та звітність перед державними органами (Держфінмоніторинг України). Це значно підвищує ефективність та знижує операційні витрати СПФМ.

Впровадження комплексних систем контролю та аналітики дозволить не лише мінімізувати ризики зловживань, а й створити більш прозоре та конкурентне середовище для розвитку фінансового трейдингу. Таким чином, взаємодія фінансового трейдингу і фінансового моніторингу має розглядатися не як протиставлення, а як взаємодоповнюючий процес, спрямований на підвищення стабільності фінансової системи.

Саме тому на перетині фінансового трейдингу та фінансового моніторингу виникає низка значних можливостей, що охоплюють технології, регулювання та ефективність роботи. Ці можливості включають покращене виявлення фінансових злочинів, адже завдяки об'єднанню даних трейдингу (великі обсяги транзакцій, швидкість, алгоритмічна торгівля) та інструментів фінансового моніторингу, можливості для виявлення підозрілої активності значно зростають. Використання технологій та алгоритмів на основі ШІ та машинного

навчання дозволяють аналізувати величезні обсяги даних у режимі реального часу для виявлення незвичних закономірностей, які можуть вказувати на відмивання коштів. Алгоритми автоматизованих рішень можуть моделювати та створювати профілі нормальної торгової поведінки для окремих клієнтів або ринків, швидко визначаючи будь-які відхилення, що виходять за межі звичайних операцій.

До можливостей також відносимо підвищення операційної ефективності та автоматизацію. В даному контексті маємо на увазі те, що інтеграція процесів дозволяє автоматизувати значну частину рутинних завдань, пов'язаних як з виконанням угод, так і з їх перевіркою. Так, наприклад, автоматизована перевірка транзакцій за санкційними списками (Sanctions Screening) дає можливість платформам пряму бути інтегрованими з базами даних санкцій та необхідними списками, що дозволяє миттєво блокувати заборонені операції без затримок у торгівлі і унеможливорює фінансування підсанкційних осіб. При цьому забезпечувати невеликий відсоток хибних спрацьовувань за рахунок чітких правил та точних моделей ризиків, що враховують нюанси трейдингу, допомагають зменшити кількість хибних спрацьовувань (false positives), що зменшує навантаження на команди комплаєнсу та дозволяє їм зосередитися на реальних ризиках.

Перетин цих сфер відкриває також нові можливості для розробки нових фінтех-рішень та інноваційних інструментів. Адже активно розвивається сектор технологій, спрямованих на використання великих даних та хмарних обчислень для ефективного та масштабованого дотримання нормативних вимог (Regulatory Technology). Також, посилюються можливості аналітики даних у реальному часі, оскільки попит на миттєвий моніторинг стимулює впровадження високопродуктивних аналітичних платформ, які можуть обробляти потоки даних без шкоди для швидкості. Отже, можливості на цьому перетині

зосереджені на синергії даних, автоматизації за допомогою ІІ та забезпеченні прозорості ринку, що приносить користь як фінансовим установам, так і регуляторним органам. До можливостей також відносимо регуляторне середовище, адже дотримання нормативних вимог (Комплаєнс) стимулює розробку комплексних рішень, які спрощують підготовку обов'язкової звітності для регуляторних органів, забезпечуючи повний аудит даних від моменту укладання угоди до її моніторингу, а покращений моніторинг сприяє підвищенню загальної цілісності та прозорості фінансових ринків, що зміцнює довіру інвесторів та регуляторів.

Відтак можливості для вдосконалення фінансового моніторингу полягають у: впровадженні технологій Big Data та штучного інтелекту для аналітики операцій у режимі реального часу; підвищенні взаємодії між фінансовими установами, біржами та регуляторами; застосуванні ризик-орієнтованого підходу до оцінки клієнтів і типів операцій; гармонізації процесів комплаєнс та RegTech.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Фінансовий трейдинг є невід'ємною та динамічною складовою сучасної економіки, що забезпечує ліквідність капіталу та формування ринкових цін. Водночас стрімкий розвиток цифрових платформ, автоматизованих систем та використання децентралізованих фінансових інструментів (таких як криптовалюти) створює серйозні виклики для ефективного фінансового моніторингу. Діяльність трейдерів, хоч і законна, часто містить тригери (висока частота операцій, використання офшорів, великі поповнення/виведення коштів), які вимагають підвищеної уваги з боку органів фінмоніторингу. Швидкість трейдингу та обсяги даних перевершують можливості традиційних систем моніторингу, що дозволяє зловмисникам маскувати незаконні кошти. Анонімність транскордонних операцій та використання складних похідних фінансових інструментів

ускладнюють процедури KYC, моніторингу операцій, контролю та відповідно регулювання.

Взаємодія між трейдингом та фінансовим моніторингом — це постійна боротьба між комерційною інновацією та критичною функцією забезпечення економічної безпеки. Ефективне вирішення цих викликів потребує впровадження новітніх технологічних рішень (ШІ, ML) та адаптації регуляторної бази до сучасних реалій фінансового світу.

Враховуючи зазначене, для підвищення прозорості трейдингу та моніторингу у фокусі уваги подальших досліджень планується саме оцінка потенціалу блокчейну як інструменту для створення прозорих, незмінних записів торгових операцій, що може автоматизувати процес аудиту, контролю за операціями та спростити роботу регуляторів.

Література

1. Димніч О., Стецюк Т., Гаманков Д., Пархета Л. Участь громадян у діяльності недержавних пенсійних фондів: проблеми і мотивація. *Фінансово кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. №1 (36). С. 515-521.
2. Вовчак О. Д., Єндоренко Л. О. Удосконалення системи фінансового моніторингу в банках України та оцінювання комплаєнс-ризиків. *Проблеми економіки*. 2023. Т. 3, № 57. С. 237–243. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-3-237-243>
3. Dupuis D., Gleason K. Money laundering with cryptocurrency: open doors and the regulatory dialectic. *Journal of Financial Crime*. 2021. 28 (1). P. 60–74. URL: <https://www.emerald.com/jfc/article-abstract/28/1/60/221536/Money-laundering-with-cryptocurrency-open-doors?redirectedFrom=fulltext#78345601> (дата звернення: 15.11.2025).

4. Холявко Н. І., Колоток М.О., Островська Н.С. RegTech і SupTech: переваги та напрями використання. *Науковий вісник Полісся*. 2021. No1(22). С.114-126

5. Петрик О.А. Особливості внутрішнього аудиту інвестиційних проєктів. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2014. № 797. С. 292-299. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_797_42 (дата звернення: 01.10.2025).

6. Про віртуальні активи: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2074-IX (не набрав чинності). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 01.11.2025).

7. Типологічне дослідження «Ризики та загрози легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму в умовах військової агресії російської федерації - 2024». *Державна служба фінансового моніторингу*. URL: www.fiu.gov.ua/pages/dijalnist/tipologi (дата звернення: 11.11.2025).

References

1. Dymnich, O., Stetsiuk, T., Hamankov, D., & Parkheta, L. (2021). Uchast hromadian u diialnosti nederzhavnykh tuteishnikh fondiv: problemy i motyvatsiia [Citizens' participation in the activities of non-state pension funds: problems and motivation]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky – Financial and credit activities: problems of theory and practice*, 1(36), 515-521 [in Ukrainian].

2. Vovchak, O. D., & Endorenko, L. O. (2023). Udoskonalennia systemy finansovoho monitorynhu v bankakh Ukrainy ta otsiniuvannia kompliens-ryzykiv [Improvement of the financial monitoring system in

Ukrainian banks and compliance risk assessment]. *Problemy ekonomiky – Problems of Economy*, 3(57), 237-243. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-3-237-243> [in Ukrainian].

3. Dupuis, D., & Gleason, K. (2021). Money laundering with cryptocurrency: open doors and the regulatory dialectic. *Journal of Financial Crime*, 28(1), 60-74.

4. Kholiavko, N. I., Kolotok, M. O., & Ostrovska, N. S. (2021). RegTech i SupTech: perevahy ta napriamy vykorystannia [RegTech and SupTech: advantages and directions of use]. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissia*, 1(22), 114-126 [in Ukrainian].

5. Petryk, O.A. (2014). Osoblyvosti vnutrishnoho audytu investytsiynykh proektiv. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika»*. *Menedzhment ta pidpryyemnytstvo v Ukrayini: etapz stanovlennya i problemy rozvytku*, 797, 292-299. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_797_42 [in Ukrainian].

6. Pro virtualni aktyvy [On virtual assets]: Zakon Ukrainy vid 17 liutoho 2022 roku № 2074-IX (ne nabrav chinnosti) [Law of Ukraine of February 17, 2022 No. 2074-IX (not entered into force)]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> [in Ukrainian].

7. State Financial Monitoring Service (2024), Resolution “Risks and threats of legalization (laundering) of proceeds obtained through crime, financing of terrorism in the conditions of military aggression of the Russian Federation”. URL: www.fiu.gov.ua/pages/dijalnist/tipologi